

Takım Spor ve Bireysel Spor Yapan Spor Yöneticiliği Bölümü Öğrencilerinin Şiddet Eğilimlerinin İncelenmesi (İstanbul Esenyurt Üniversitesi Örneği)

1. Melda AYTAN

İstanbul Esenyurt Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

2. Mehmet SOYAL

İstanbul Gelişim Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

3. Aydın ATTİLA

İstanbul Gelişim Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Özet

Bu çalışmanın amacı; İstanbul Esenyurt Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinin, takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin şiddet eğilimlerinin gözlemlenmesi ve öğrencilerin ilgilendikleri spor branşları ile sporda şiddete bakış açılarının incelenmesidir.

Yöntem; çalışmaya İstanbul ili, Avrupa yakası, Esenyurt ilçesi içerisinde bulunan, Esenyurt Üniversitesi Spor Yöneticiliği bölümündeki 120 öğrenci katılmıştır. Örneklem 43 kadın, 77 erkek öğrenciden oluşmaktadır.. Araştırmada veri toplama araçları olarak; “ Kişisel Bilgi Formu ” ve “Şiddet Eğilim Ölçeği” kullanılmıştır. Yapılan bu çalışma sonucunda, sporcuların şiddet eğilimini, yaşa, cinsiyete, lisanslı veya lisanslı olmayan sporculara göre anlamlı bir farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır.

Sonuç; yaptığımız bu çalışma sonucunda, sporcuların şiddet eğilimi, yaşa, cinsiyete, lisanslı veya lisanslı olmayan sporculara göre bir farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Şiddet Eğilimi, Takım Spor, Bireysel Spor

Team Sports and Individual Sports Sports Management Department Investigation of Students Evaluating Pre-Service Violence (Istanbul Esenyurt University Example)

Abstract

Objective; Istanbul Esenyurt University School of Physical Education and Sport, Department of Sports Management students, team sport and individual examination of students who tend to violence and student sports branches of sports violence overview examination of the angles.

Methods; the study for the European side of İstanbul, Esenyurt district, district located in University Management Division 120 students participated in 43 female, 77 Male students. What we are doing as a result of this study, the athletes ' propensity for violence, sex, according to licensed or non-licensed athletes does not show a difference has emerged.

Findings; the participants according to the gender distribution of violent comparison of answers were examined; the average woman in the propensity for violence $55,59 \pm 11.57$ points, in men, while identified as $56,32 \pm 10.01$ points, a statistically significant difference was found between sexes ($p > 0,05$).

The Results; what we are doing as a result of this study, the athlete's propensity for violence, sex, according to licensed or non-licensed athletes do not show a difference has emerged.

Keywords: Propensity For Violence, Team Sports, Individual Sports

GİRİŞ

Günümüzde sporla birlikte anılan ve sporun özdeki anlamıyla tamamen zıt olan ‘şiddet’ olgusunu spordan arındırmak, sonuçta yine bireylerin elindedir. Önce kendisine daha sonra da çevresine saygısı olan bireylerin yetiştirilmesi durumunda, yaşamda şiddet olgusunun azalması sağlanabilecektir. Sağlıklı beyinlerin sağlam vücutlarda yer alacağı umulan gençlerimizin, spora, sporda yaşanan şiddet olaylarına bakış açılarının belirlenmesi önemlidir (Girginer ve ark 2006).

Şiddet ve içeriği; agresiflik, sert ve despot tutum, ölçsüz mukavemet kullanma, zorba davranış, ödül ve ceza ölçüsünde abartı, peklik, sabırsızlık, sıkı ve ziyadelik olarak belirtilmektedir (Yakut vd. 2012). Sporda şiddeti tetikleyen ortaya psikolojik, ekonomik, kültürel, siyasal ve toplumsal birçok neden bulunmaktadır. Cinsiyet, spor seyircisi ve kitle iletişim sporda şiddetin ortaya çıkmasında önemli bir rol oynamaktadır (Saz, 2013).

Toplumda sporun popüleritesi ve fanatizm duygusu farklılık gösterebilir. Yöneticiler sağduyulu olup insanlar arasındaki rekabet duygusunu Fairplay çerçevesinde sürdürmelerini sağlayacak beyanlarda bulunmalıdır.

Fair Play; dürüst oyun, dürüst davranış olarak ifade edilmekle birlikte gerçek anlamı etik üstü davranıştır. Etik davranış, kuralları her konuda dürüstlük ve saygıyla uygulamak demektir. Fair Play ise tüm bunların üstünde kişisel çıkarları ve hırsları bastırarak yaşamda üstün insan ruhunu ortaya koymaktır (Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, 2017).

Ülkemizde ve dünyada spor branşlarında fair-play uygulamaları ile ilgili de kampanyalar düzenlenmektedir. Futbol’da ırkçılığı, ayrımcılığı ve hoşgörüsüzlüğü ortadan kaldırma kampanyası, son yıllarda UEFA için büyük bir öncelik haline gelmiştir. UEFA bu çerçevede resmi internet platformlarını anahtar mesajlar göndermek için kullanmaktadır: ‘No to racism’, ‘İrkçılığa Hayır’. Respect, ‘saygı’ ve ‘diversity’ ‘çeşitlilik’ kelimeleri de yine UEFA’ nın ırkçılığa karşı kampanyalarında kullandığı kelimelerdir (The Union Of European Football Associations, 2017).

Amerika’da bir hapisanede bulunan görevli gardiyanlar ile tutuklu arasında çıkan arbedede rahatsızlanan tutuklunun görevli gardiyanlara, “I can’t breathe” diyerek rahatsızlığından dolayı nefes alamadığını belirtmesi ve su içme isteği talebinin görevli gardiyanlar tarafından dikkate alınmaması ile olayın devamında tutuklu hayatını kaybetmişti. Tutuklunun “I can’t breathe” cümlesi olay sonrasında topluma sosyal mesaj vermek amacıyla Nike firmasının ürünlerinde kullanılmıştı. NBA’ de Los Angeles Lakers takımında basketbol hayatına devam eden LeBron James ise NBA’deki bir maç ısınmasında ‘I can’t breathe’ temalı t-shirt giymişti (Nike, 2017; The New York Times, 2017).

Futbol Taraftarları Federasyonu’ nun baş yöneticisi olan Kevin Miles’ ın ‘Keep the passion, lose the poison’ başlıklı yazısında taraftarlarının futbol sahasındaki davranışlarına yönelik ‘Tutkunu koru, zehirini kaybet’ yazısıyla sporda fair-play anlayışına çağrıda bulunmuştur (The Football Supporters’ Federation, 2017; The Premier League, 2017).

Erasmus + 2014/2020 kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen, sporda şiddet ve ırkçılıkla mücadele için uygulanan uluslararası eylemlerden biri olarak hayata geçirilen NOVIS (No Violence in Sports) projesi kapsamında sporda şiddete ve ırkçılığa karşı farkındalık yaratmak amacıyla çeşitli kurum ve kuruluşlarda eğitim faaliyetleri sürdürülmektedir (Novis, 2017).

Bu bağlamda araştırmanın amacı; Esenyurt Üniversitesi Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinin, takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin şiddet eğilimlerinin incelenmesi bu genel amacın

yanında öğrencilerin ilgilendikleri spor branşları, sporda şiddete bakış açılarının ortaya konulması amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOD

Araştırmanın Modeli

Araştırmamızda tarama modeli uygulanmıştır. Araştırmada öncelikle literatür taraması yapılarak araştırma konusuna ilişkin kuramsal veriler toplanmış ve çalışmanın kuramsal altyapısı oluşturulmuştur. Araştırmanın uygulama bölümü de mevcut durumun ortaya konmasına yönelik olan alan araştırması yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Alan araştırmasında literatürden elde edilen bilgiler doğrultusunda yapılandırılmış sorulardan oluşan anket formları kullanılarak örnekleme dahil edilen öğrencilere anket uygulanmıştır.

Evren ve Örneklem

Çalışmaya İstanbul ili, Avrupa yakası, Esenyurt ilçesi içerisinde bulunan, Esenyurt Üniversitesi Spor Yöneticiliği bölümündeki 120 öğrenci katılmıştır. Örneklem 43 kadın, 77 erkek öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak; “Kişisel Bilgi Formu ” ve “Şiddet Eğilim Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma örneklemine giren Spor öğrencilerinin diğer demografik özellikleri de Tablo 1’de verilmiştir.

Veri Toplama Teknikleri

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Göka, Bayat ve Türkçapar tarafından 1998 yılında geliştirilen Şiddet Eğilim Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Bu ölçek (T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu) Göka, Bayat ve Türkçapar tarafından 1995 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen “Orta Öğretim Kurumlarında Okuyan Öğrencilerin Saldırganlık ve Şiddet Eğilimleri” konulu araştırmada kullanılmak için geliştirilmiştir. T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu’nun “Aile İçinde ve Toplumsal Alanda şiddet” konulu araştırmasında 7-14 yaş grubu çocukların Şiddet eğilimlerini ölçmek için temel yapısı değiştirilmeden kapsam geçerliliği sağlanmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçek toplam 20 ifadeli bir ölçekten oluşmaktadır. Ölçekte yer alan ifadelere verilen yanıtlar 5’ li likert ölçeğinde düzenlenmiştir. Öğrenciler yaptıkları değerlendirmeler için çok uygun seçeneğine 5, hiç uygun değil seçeneğine 1 puan vererek anketleri doldurmuşlardır. Ölçeğin içerisinde yer alan tüm ifadeler tek yönlüdür. Buna göre, ölçekten alınan puanların yüksekliği öğrencinin şiddete eğiliminin yüksek olduğunu, düşük puan ise tam tersi bir durumun olduğunu göstermektedir. Toplam puanlara göre yapılan değerlendirmelerde, 1-20 arasındaki puan öğrencinin saldırganlık eğiliminin “çok az”, 21-40 arasındaki puan “az”; 41-60 arasındaki puan “fazla”, 61-80 arasındaki puan “çok fazla” olduğunu göstermektedir. Ölçek için hesaplanan Cronbach alpha değeri (0.76) ölçeğin iç tutarlılığa sahip olduğunu ($p>0.60$) göstermektedir. Öğrencilere yapılan çalışma ve uygulanacak ölçekler hakkında anketler doldurulmadan önce bilgi verilmiş olup, daha sonra öğrencilerin kendilerine dağıtılan ölçekleri doldurmaları istenmiştir. Öğrencilere anketleri doldurmaları için herhangi bir zaman kısıtlaması verilmemiştir. Öğrencilerin ölçekleri yaklaşık olarak 15 dakika içerisinde doldurduğu gözlemlenmiştir.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Ölçeklerden elde edilen veriler öncelikle bilgisayar ortamına aktarılmış, yüzde (%) ve frekansları hesaplanmıştır. Verilerin normal bir dağılıma sahip olup olmadığının belirlenmesi için Kolmogorov-Smirnov testi, hipotez testleri olarak ise ikili değişkenler için Independent-Samples t Testi, üçlü ve daha fazla değişkenler için ise One-Way ANOVA testi kullanılmış ve

$p < 0,05$ altındaki değerler anlamlı olarak kabul edilmiştir. Verilerin analizleri Windows SPSS 24,0 Paket programı kullanılarak yapılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların yüzde ve frekans değerleri

Değişkenler		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	43	35,8
	Erkek	77	64,2
	Toplam	120	100,0
Yaş	19-20	47	39,2
	21-23	54	45,0
	23+	19	15,8
	Toplam	120	100,0
Sınıf	1.Sınıf	29	24,2
	2.Sınıf	45	37,5
	3.Sınıf	27	22,5
	4.Sınıf	19	15,8
	Toplam	120	100,0
Lisanslı sporcu musunuz?	Var	69	57,5
	Yok	51	42,5
	Toplam	120	100,0
Hangi spor branşıyla uğraşıyorsunuz?	Takım Spor	54	45,0
	Bireysel Spor	66	55,0
	Toplam	120	100,0
Kaç yıldır spor yapıyorsunuz?	1-3 yıl	23	19,2
	4-6 yıl	39	32,5
	7-10 yıl	30	25,0
	11+ yıl	28	23,3
	Toplam	120	100,0

Tablo 1 İncelendiğinde; Çalışmada katılımcıların %35,8'ini kadınlar (43 kadın) oluştururken, %64,2'sini erkekler (77 erkek) olduğu görülmektedir. Katılımcıların %39,2'sini (47 kişi) 19-20 yaş aralığındaki kişiler oluştururken, %45,0'i (54 kişi) 21-23 yaş aralığındaki kişiler, %15,8'i (19 kişi) 23 ve üzeri yaş aralığındaki öğrencilerden oluşmaktadır.

Katılımcıların sınıf düzeyleri değerlendirilirken %24,2'sini (29 kişi) 1.sınıf öğrencilerinin, %37,5'ini (45 kişi) 2.sınıf öğrencilerinin, %22,5'ini (27 kişi) 3.sınıf öğrencilerinin, %15,8'i (19

kişi) 4.sınıf öğrencilerinin oluşturdukları görülmektedir. Katılımcıların %57,5'i (69 kişi) lisanslı olan öğrencilerden oluştururken, %42,5'i (51 kişi) lisanslı olmayan öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcıların ilgilendikleri spor branşına göre değerlendirilirken %45,0'i (54 kişi) takım sporu ile uğraşırken, %55,0'i (66 kişi) bireysel spor ile uğraşmaktadır. Katılımcıların kaç yıldır spor yaptıklarına göre değerlendirilirken %19,2'sini (23 kişi) 1-3 yıl, %32,5'ini (39 kişi) 4-6 yıl, %25,0'ini (30 kişi) 7-10 yıl oluştururken, %23,3'ü (28kişi) 11 yıl ve üzeri öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların şiddet eğilimlerine göre cinsiyet dağılımlarına göre cevaplarının karşılaştırılması

Değişkenler	N	X±SD	t	p
Kadın	43	54,86±12,41	-,704	,483
Erkek	77	56,32±10,01		

Tablo 2. incelendiğinde; katılımcıların cinsiyetlerine göre şiddet eğilimi ortalaması kadınlarda 54,86±12,41 puan, erkeklerde 56,32±10,01 puan, şeklinde tespit edilirken, cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 3. Katılımcıların şiddet eğilimlerine göre yaş dağılımlarına göre cevaplarının karşılaştırılması

Değişkenler	Gruplar	n	X±SD	t	p	Farklılık
YAŞ	19-20	47	54,27±11,36	2,687	,072	-
	21-23	54	58,24±11,38			
	23+	19	52,63±6,30			

Tablo 3. incelendiğinde; katılımcıların 19-20 yaşa göre şiddet eğilimi ortalaması 54,27±11,36 puan, 21-23 yaşa göre 58,24±11,38 puan, 23+ yaşa göre 52,63±6,30 puan, şeklinde tespit edilirken yaşlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Her ne kadar öğrencilerin aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmasa da 21-23 yaş arası öğrencilerin aldıkları puanlar şiddet eğilimi ölçeği puanlamasına göre "41-60" arası puanlamaya denk gelmektedir ki bu da şiddet eğiliminin fazla olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. Katılımcıların şiddet eğilimlerine göre sınıf düzeylerine göre cevaplarının karşılaştırılması

Değişkenler	Gruplar	n	X±SD	t	p	Farklılık
SINIF	1.Sınıf	29	53,65±4,93	,528	,664	-
	2.Sınıf	45	56,82±13,91			
	3.Sınıf	27	55,88±11,37			
	4.Sınıf	19	56,52±8,82			

Tablo 4. incelendiğinde; katılımcıların sınıflara göre 1.Sınıflarda şiddet eğilimi ortalaması 53,65±4,93 puan, 2.Sınıflarda 56,82±13,91 puan, 3.Sınıflarda 55,88±11,37 puan, 4.Sınıflarda 56,52±8,82 puan, şeklinde tespit edilirken sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık

bulunamamıştır ($p>0,05$). Sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmasa da 2.sınıfların şiddet eğiliminin küçük bir derece ile yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 5. Katılımcıların şiddet eğilimlerine göre lisanslı sporcu musunuz sorusuna verdikleri cevapların karşılaştırılması

Değişkenler	Gruplar	n	X±SD	t	p
Lisans	Var	69	55,91±10,68	,130	,896
	Yok	50	55,66±11,41		

Tablo 5. incelendiğinde; katılımcıların lisanslı olanlara göre şiddet eğilimi ortalaması 55,91±10,68 puan, lisanslı olmayanlara göre ortalama 55,66±11,41 puan, şeklinde tespit edilirken lisanslı sporcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 6. Katılımcıların şiddet eğilimlerine göre hangi spor branşıyla uğraşıyorsunuz sorusuna verdikleri cevapların karşılaştırılması

Değişkenler	n	X±SD	t	p
Takım Spor	54	55,59±11,57	,618	,538
Bireysel Spor	66	56,32±10,01		

Tablo 6. incelendiğinde; katılımcıların takım sporu yapanlara göre şiddet eğilimi ortalaması 55,59±11,57 puan, bireysel spor yapanlar 56,32±10,01 puan, şeklinde tespit edilirken branşlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 7. Katılımcıların şiddet eğilimlerine göre kaç yıldır spor yapıyorsunuz sorusuna verdikleri cevaplarının karşılaştırılması

Değişkenler	Gruplar	n	X±SD	t	p	Farklılık
SÜRE	1-3 yıl	23	59,13±14,30	1,214	,308	-
	4-6 yıl	39	54,38±10,93			
	7-10 yıl	30	56,63±8,28			
	11+ yıl	28	54,14±9,96			

Tablo 7. incelendiğinde; katılımcıların kaç yıldır spor yapıyorsunuz göre 1-3 yıl şiddet eğilimi ortalaması 59,13±14,30 puan, 4-6 yıl 54,38±10,93 puan, 7-10 yıl 56,63±8,28 puan, 11 ve üzeri yıl 54,14±9,96 puan, şeklinde tespit edilirken Yıllar arasında istatistiksel olarak anlamlı

farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Grupları arasında anlamlı farklılık olmamasına rağmen 1-3 yıl aralığının yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırma, İstanbul Esenyurt Üniversitesi Besyo Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinin, takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin şiddet eğilimi incelenmesi ve öğrencilerin ilgilendikleri spor branşları ile sporda şiddete bakış açılarının ortaya konulması amacıyla öğrencilere yapılmıştır.

Katılımcıların şiddet eğilimlerinin cinsiyet dağılımlarına göre cevaplarının karşılaştırılması (Tablo 2) incelendiğinde; şiddet eğilimi ortalaması kadınlarda $54,86\pm 12,41$ puan, erkeklerde ise $56,32\pm 10,01$ puan olarak tespit edilirken, cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Şiddet eğilimi ölçeği toplam puanlarına göre yapılan değerlendirmelerde, katılımcıların aldıkları puanlar “41-60” arasındaki derecelendirmeye denk gelmektedir. Bu sonuçlar incelenen her iki grubun da şiddet eğiliminin fazla olduğunu göstermektedir. Bulguları incelediğimizde, çalışmamız (Aydın ve ark, 2015), yaptığı çalışma ile paralellik göstermektedir. Ancak (Certel ve Bahadır, 2012), yaptığı çalışma ise çalışmamızla tezatlık göstermektedir. Bunun nedeni ise (Certel vd. 2012), çalışmayı liseli öğrencilere yapmıştır. Bizim çalışmamız ise üniversiteli öğrencilere yapılmıştır.

Katılımcıların şiddet eğilimlerine göre yaş dağılımlarına göre cevaplarının karşılaştırılması (Tablo 3) incelendiğinde; katılımcıların 19-20 yaşa göre şiddet eğilimi ortalaması $54,27\pm 11,36$ puan, 21-23 yaşa göre $58,24\pm 11,38$ puan, 23+ yaşa göre $52,63\pm 6,30$ puan, şeklinde tespit edilirken yaşlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). (Karaarslan, 2017), yaptığı çalışmada yaşlar arasında farklılık tespit etmiştir. Yapılan bu çalışma bizim çalışmamızla tezatlık göstermektedir. Bunun nedeni ise Karaarslan’ın (2017) çalışmayı daha geniş yaş gruplarıyla yapmış olması gösterilebilir.

Katılımcıların şiddet eğilimlerinin sınıf düzeylerine göre cevaplarının karşılaştırılması (Tablo 4) incelendiğinde; katılımcıların 1.Sınıflarda şiddet eğilimi ortalaması $53,65\pm 4,93$ puan, 2.Sınıflarda $56,82\pm 13,91$ puan, 3.Sınıflarda $55,88\pm 11,37$ puan, 4.Sınıflara ise $56,52\pm 8,82$ puan olarak tespit edilirken sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). (Certel vd. 2012), yaptığı çalışma ise çalışmamızla tezatlık göstermektedir. Bunun nedeni ise (Certel vd. 2012), çalışmayı liseli öğrencilere yapmıştır. Bizim çalışmamız ise üniversiteli öğrencileri kapsamaktadır.

Katılımcıların şiddet eğilimlerinin lisanslı sporcu musunuz sorusuna verdikleri cevapların karşılaştırılması (Tablo 5) incelendiğinde; katılımcıların lisanslı sporcu olanların şiddet eğilimi ortalaması $55,91\pm 10,68$ puan, lisansı sporcu olmayanların ortalaması ise $55,66\pm 11,41$ puan, olarak tespit edilirken, lisanslı sporcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Benzer biçimde, Kabak (2009) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin lisanslı sporcu musunuz sorularına verdikleri cevapları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır. Katılımcıların şiddet eğilimlerinin hangi spor branşıyla uğraşıyorsunuz sorusuna verdikleri cevapların karşılaştırılması (Tablo 6) incelendiğinde; katılımcıların takım sporu yapanlara göre şiddet eğilimi ortalaması $55,59\pm 11,57$ puan, bireysel spor yapanların ortalaması ise $56,32\pm 10,01$ puan olarak tespit edilirken, branşlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Erşan vd. (2009)’un, yaptığı çalışmada takım sporu ve bireysel spor yapanlarda istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Elde edilen bu bulgular çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Katılımcıların şiddet eğilimlerine göre kaç yıldır spor yapıyorsunuz sorusuna verdikleri cevapların karşılaştırılması (Tablo 7) incelendiğinde; katılımcılardan 1-3 yıldır spor yapanların şiddet eğilimi ortalaması 59,13±14,30 puan, 4-6 yıl olanların 54,38±10,93 puan, 7-10 yıl 56,63±8,28 puan, 11 ve üzeri yıldır spor yapanların ortalaması ise 54,14±9,96 puan olarak tespit edilmiştir. Yıllar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Sonuç olarak; çalışmanın bulguları incelendiğinde öğrencilerin cinsiyetlerine göre şiddet eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuçlara bakıldığında, iki grubun ortalamalarının birbirine yakın olduğu görülse de erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre şiddet eğilimlerinin çok küçük bir farkla yüksek olduğu sonucu görülmektedir. Analiz sonuçları yaşa göre değerlendirildiğinde ise öğrencilerin şiddet eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bulguları incelediğimizde 19-20 yaş arası öğrencilerin şiddet eğilimi ortalaması 54,27±11,36 puan, 21-23 yaş arası 58,24±11,38 puan, 23 ve üzeri yaş grubunun aldığı puan ise 52,63±6,30 olarak tespit edilmiştir. Her ne kadar öğrencilerin aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmasa da 21-23 yaş arası öğrencilerin aldıkları puanlar şiddet eğilimi ölçeği puanlamasına göre “41-60” arası puanlamaya denk gelmektedir bu da şiddet eğiliminin fazla olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin şiddet eğilimlerinin sınıf düzeylerine göre cevaplarının karşılaştırılmasını incelediğimizde sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmasa da 2. sınıfların şiddet eğiliminin küçük bir derece ile yüksek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin aldıkları puanlar şiddet eğilimi ölçeğine göre değerlendirildiğinde takım sporu ve bireysel spor yapan Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinden bireysel spor yapanların şiddet eğilimlerinin küçük bir farkla fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin lisanslı sporcu musunuz, ve kaç yıldır spor yapıyorsunuz sorularına verdikleri cevapların karşılaştırılması incelendiğinde; istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır. Ancak katılımcıların kaç yıldır spor yapıyorsunuz sorusuna verdikleri cevaplarda 1-3 yıl aralığının yüksek puan aldığı saptanmıştır. Çalışmayı incelediğimizde bütün değerlendirmeler sonucunda Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin 41-60 puan arasında olduğu dolayısıyla şiddet eğilimlerinin fazla olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

ÖNERİLER

- Beden eğitimi derslerini yarışma formatından çıkartıp, rekreasyonun tanımlarından olan serbest ve boş zamanları değerlendirme faaliyeti olarak öğrencilere aktarılabilir.
- Yapılan aktivitelerde öğrencilere eşit fırsatlar verilmelidir. Öğrencilerin yapılacak olan faaliyetlere aktif katılımlarını sağlamak amacıyla dersler eğlenceli ve teşvik edici şekilde hazırlanmalıdır. Çalışmalar yarışma formatında yapılacaksa öğrenciler kısa sürede elenmemeli, oyun dışında kalmamalı ve hem fiziksel hem mental olarak oyunun içinde kalmaları sağlanabilir.
- Öğrencileri yapılacak olan çalışmalarda sadece fiziksel olarak yorma amacı güdülmemelidir. Çalışmaların içerisinde uygulanacak olan drillerde öğrencilerin düşünme becerilerini kullanabilecekleri, arkadaşlarıyla iletişim halinde olabilecekleri zaman zaman inisiyatif alabilecekleri ortamlar oluşturulabilir.
- İnsan hak ve özgürlükleri konusunda okullarda seminerler verilerek öğrenciler bilinçlendirilebilir.

- Okullarda sporda şiddete ve ırkçılığa karşı farkındalık yaratmak amacıyla konferans ve paneller düzenlenebilir.
- Sporda dostluk ve kardeşlik temalı fotoğraf yarışmaları düzenlenebilir.
- Üniversitelerde şiddet konusu ile ilgili paneller düzenlenerek öğrencilerin farkındalıkları artırılabilir.
- Spor müsabakalarında ve yarışmalarında şiddete yönelik yapılan hareketler ağır bir şekilde cezalandırılarak şiddetten uzak durma sağlanabilir.
- Müsabaka ve antrenman içerisinde yapılan çok sert kasti müdahalelerin müdahaleye maruz kalınan oyuncuda fiziksel ve zihinsel olarak olumsuz etkilenecek seviyede olması durumunda ilgili eylemi yapan kişiye ceza verecek olan kurum sadece bağlı bulunduğu kulüp veya branşı gerçekleştirdiği federasyon olmamalı, konu ile alakalı hukuksal süreç başlatılabilir.
- Futbol branşından örnek verecek olursak kariyerleri boyunca hiç kırmızı kart görmemiş veya en çok fair play ödülü sahibi olan oyuncular ödül-teşvik kapsamı altında mükafatlandırılabilir.
- Ulusal kanallar aracılığı ile fair-play ruhuna yakışan görseller ve videolar sunulabilir.
- Akademisyenler ve araştırmacılara sporda şiddet ve fair-play konusunda çalışmalarda bulunmaları için çeşitli maddi ve manevi destekler verilebilir.
- Okullarda sporda fair-play konulu kompozisyon yarışmaları düzenlenebilir.
- İnsan trafiğinin en yoğun olduğu bölgelerdeki billboardlara Sporda fair-play temalı görseller konulabilir.
- Okul içi düzenlenen maç ve müsabakalarda öğrencilerin hakem olmadan da maç yapabilecek düzeyde olgunlukta ve bilinçte olmalarının sağlanabilmesi için öğrenciler oyun kuralları ve fair-play hakkında bilgilendirilmeli ve eğitilmelidir.
- Şiddet eğiliminin fiziksel, fizyolojik, çevresel etkenlere bağlı olduğu kadar psikolojik özelliklerin de öğrenciler üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle çalışmamızın kapsamı genişletilerek farklı bölgelerden, yaş grupları ve branşlara göre katılımcı sayısı artırılarak yeniden yapılması, üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin farklı boyutlarda hangi düzeyde oluşup oluşmadığının belirlenmesi açısından bu alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

REFERANSLAR

- Aydın, P., Ersoy A. ve Aktaş N. (2015). Aktif spor yapan ve yapmayan 12-14 yaş ortaokul öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin incelenmesi. *Sportif Bakış, Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2/1, 1-9.
- Certel, Z. ve Bahadır B. (2012). Takım sporu yapan sporcularda benlik saygısı ve sürekli öfke ve öfke ifade tarzı ilişkisinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14/2, 157-164.
- Erşan, E., Doğan O. ve Doğan S. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin sosyodemografik açıdan değerlendirilmesi. *Cumhuriyet Medical Journal*, 31/3, 231-238.
- Girginer, N., Aydın, S. ve Cavdar, Z. (2006). Üniversite öğrencilerinin sporda şiddet konusuna yaklaşımları. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi öğrencilerine yönelik bir uygulama. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7/2.
- Saz, İ. (2013). Spor-şiddet ilişkisi, nedenleri ve çözüm önerileri. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 2, 137-57.
- Kabak, F. (2009). Ergenlerde spora katılımın saldırgan davranışlar üzerine etkilerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Kabak, F. (2009). Ergenlerde spora katılımın saldırgan davranışlar üzerine etkilerinin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Karaarslan, İ. (2017). Şiddet eğiliminin kişilik tiyolojileri ve çocukluk çağı travması ile ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Nike (2017). NikeiD allows “i can’t breathe” on nike lebron 12 & kyrie 1. <https://www.nicekicks.com/nikeid-allows-cant-breathe-nike-lebron-12-kyrie-1/> adresinden erişildi. (ET:19.10.2017)
- Novis (2017). No violence in sport. <https://www.novisport.eu/index.php/news/> adresinden erişildi. (ET:07.11.2017)
- The Football Supporters’ Federation, (2017). Keep the passion, lose the poison. <http://www.fsf.org.uk/blog/view/keep-the-passion-lose-the-poison> adresinden erişildi. (ET:29.08.2017)
- The New York Times (2017). I can’t breathe, eric garner’s life and death. <https://www.nytimes.com/2017/11/17/books/review/i-cant-breathe-matt-taibbi-eric-garner.html> adresinden erişildi. (ET:27.11.2017)
- The Premier League (2017). Keep the passion, but lose the poison. <https://www.premierleague.com/news/948566> adresinden erişildi. (ET:29.08.2017)
- The Union Of European Football Associations (2017). No to racism. <https://www.uefa.com/insideuefa/social-responsibility/respect/no-to-racism/index.html> adresinden erişildi. (ET:22.06.2017)
- Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, (2017). Fair play. <http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Detay/%20Faaliyetlerimiz/Fair-Play/28/1> adresinden erişildi. (ET:25.07.2017)
- Yakut, H. İ. vd. (2012) . Sağlıkta güvenlik ve fiziksel şiddet: Ankara çocuk sağlığı ve hastalıkları hematoloji onkoloji eğitim ve araştırma hastanesi’nden bir çalışma. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 6/3.